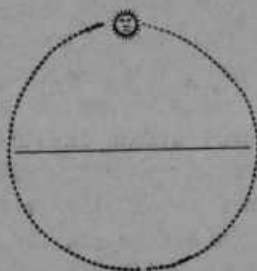

lih stvarih prav zelo dvomim. Pač pak sem jaz za se sodil, da je noter berž ko ne stanoval varuh šolski, ki je morda ljubil — pokoj; — v razstavi ga pa ves božji dan ni bilo. Na vsaki način pa bi bili vsaj taki radovedneži, kakor je bila moja malenkost, radi vidili, kakošna je sobina oprava naših sobratov na daljnem severu. —

Preden se podamo v duhu v šolsko sobo, ozrmo se še na pripravo, kjer si zamorejo otroci osnažiti po umivanji roke ali obraz, ako bi kaj tacega ravno treba bilo, in zdaj stopimo naprej! (Dalje prih.)

Nazorni nauk.

Poldne.

Solnce je stopalo više in više na nebnem obloku. Sedaj stoji v sredi, in je tedaj stopilo najviše. Polovica dneva — poldne je.

Pol dne (v kakšnem pomenu) je tedaj minulo, solnce sije najtopleje (naj bolj pripeka), senca je najkrajša. — Naše ure bijejo dvajst; zvon iz visocega stolpa opominja verne, da o polovici dneva pozdravljajo nebeško kraljico z angelovim češčenjem, a Bogu se zahvalijo za pomoč dopoldne in jo prosijo za delo popoldne. Delavci nekoliko ponehajo, vsa družina se zbere okoli pogrnjene mize.

Preserčna hvala starišem, pa tudi: »Vseh oči, čakajo na Tebe, o Gospod, in Ti nasitiš vse, kar živi. Ti velelaš travi da rase živini v kermo, a žitu ljudem v korist, da kruh iz zemlje raste«. Tudi danes nam daješ, česar potrebujemo v življenje. Tedaj hvalite Boga, ker on je dobrotljiv, in njegovo usmiljenje je od vekomaj do vekomaj.

Molitev pred jedjo in po jedi. („Slov. nemški Abecednik“ str. 89.)

Ali je pri Vas še tista navada, da se pred jedjo in po jedi moli, so vprašali radovedneži poštenega lončarja, ki je v kerami pred jedjo molil? Kaj še, odgovori mož, imam doma dva prasca, a tista dva pred jedjo ne molita. (Glej 2. Lesebuch str. 70 „Das Tischgebet“.)

Otrok pri obedu.

Kadar govorimo s človekom, ki ga spoštujemo, mu gledamo v obraz in ne stikujemo po kotih. Spoštovanje do tujega nam ukazuje paziti na njegove besede. Kdor drugače ravna, je odljuden; Bogu smo še večje spoštovanje dolžni kakor ljudem, tedaj je nespodobno, ako otrok pri molitvi pripravlja svoje mizno pripravo, ali gleda okoli sebe.

Naša dolžnost je, da smo Bogu hvaležni za jed, najboljša zahvala pa je, da jo zmerno uživamo. Dober okus zapelje človeka, da več je, kakor je ravno potreba. Nezmernež pa škoduje sam sebi, Bog nam je dal jed in pijačo, da

nas redi, pokrepča in razveseljuje, tedaj, da nam koristi. Nezmeren pa obrača jed zoper voljo Božjo — je nehvaležen. — Kako pa ti, dete moje?

Sed'mo za mizo in jejmo!

S pametjo božje dari.

Serce hvaležno imejmo

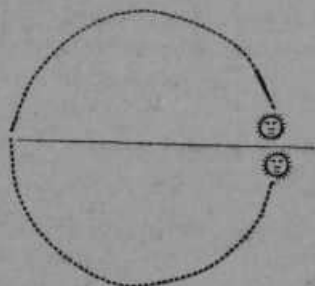
Stvarniku, ki nas živi.

Povsod se moramo lepo obnašati, tako tudi pri jedi. Vljudni otroci ne upirajo komolcev v mizo, ne razlivajo jedil, pri jedi niso prvi pa tudi zadnji ne, ne jedo pogoltno in niso preglasni, marveč poslušajo, kaj starji ljudje govoré, posebno pa si v jedeh ne zbirajo.

Žbirljiva Metka je o poldne djala: »ričet ni dober,« in je žlico odložila. Popoldne je šla na polje krompir pobirat, a zvečer je bila ista jed izverstna in prav okusna. - (Glej I. berilo str. 39; ber. vaja 41 in tudi drugod.)

Večer.

Solnce je že stopilo iz svoje visočine, nagnilo se je, približuje se kraju našega obzorja. Glejte, sedaj je že na robu, kar hoče zatočiti.

Solnce je zveršilo svoje vsakdanje opravilo, zemljo je razsvetljevalo in ogrevalo, travo iz tal klicalo, cveticami čašice odpiralo in jih krasno barvalo. V njegovih toplih žarkih so se igrale mušice in drobne živalice, žival brez števila se v njegovem svitu živ-

ljenja veseli.

In kako prijetni in ljubeznjivi so nam bili topli solnčni žarki! Bolnik je lezel iz postelje, da pozabi svojih bolečin; popotnika je vodilo in mu svetilo; kmetu je žito in travo pozorilo, a vinogradniku pa sladko grozdje skuhalo. Kjer koli se je pokazalo, povsod je vse oživel in oveselilo — krasno in dobrotljivo solnce. Ali pa bomo mar stvar hvalili, stvarnika pa pozabili?

Kdo daje solncu svetlo sijati?

Kdo ukaže zvezdam milo igrati?

Kdo je olepšal jasno nebo?

Zemljo pogernil, kdo je tako?

Vse to je vstvaril Bog ljubeznjivi,

On mili oče dobrotljivi,

On našo dušo k sebi bo vzel,

Ko bode v grobu truplo pepel.

Kakor preljubi prijatelj, tako se poslavlja solnce od nas. Še enkrat nas pogleda, in potem se nam skrije.

Za góre visoke se skriva,

Še malo ozira se zdaj,

Kak' v senci dolina počiva

Že s hladom odeva se gaj!

Zopet se oglasi zvon iz visocega stolpa in po hribu in planu se glasi: »Češčena si Marija«. Trudni delavci se vračajo s polja in pa-

stir žene nasiteno čedo domu. — Iz dimnikov se pokadi, in skerbne gospodinje pripravljajo večerjo pridnim delavcem. — Okoli mize se še enkrat zbere družina in po večerji skupaj odmolijo večerno molitev in potem gredo k počitku.

Kaj so oče Miklavž svoje otroke zvečer vprašali? (Glej 2. berilo str. 27, ber. vaja 19.)

Po solnčnem zahodu preneha veter, komaj se pozna še sapica, le drevje nekoliko pošepeče, večerna zarja se spremeni v temo, zrak in zemlja se razhladi, ko se solnce skrije, cvetice zaprejo svoje čašice, tiči omolknejo in se poskrijejo po gnezdih, a netopiri in sove se zbude, in zverj zapuščajo svoje berloge. Na nebu pa se prikažejo prijazne zvezde in mila luna.

Večerna molitev.

Zadnjič danes strune zadonite
Proti nebu hvalni glas nesite
Njemu, ki prižiga luč višavam
Njemu, ki pošilja mir nižavam,

Z mrakom se mi bliža mirno spanje
Mile naj sladijo mi ga sanje,
V rajskem svetu duh senaj sprehaja,
Dokler jutra svit me ne omaja.

Dan za dnevom urno se pomiče,
Vsak večer resen glas nam kliče,
Da rumeno solnce kdaj se skrije,
Ali zjutraj več nam ne posije.

Torej strune žalostno donite
Proti nebu hvalni glas nosite
Njemu, ki pošilja mir v nižave
Njemu, ki nas vabi na višave.

Umek.

Šolarska knjižnica.

IV.

18. Krištofa Šmida sto malih pripovedek za mladost. Poslovenil Ivan Tomšić, učitelj na c. k. vadnici v Ljubljani. (Z nekaterimi podobami.) V Ljubljani, 1872. V založbi in na prodaj pri Janezu Giontini-ju, bukvarji. Cena trdo vezanim 40 kr.

O tej knjižici nam ni treba mnogo govoriti, ker vsak učitelj toliko vé, da je bil ranjki Krištof Šmid jeden najboljših pisateljev za nemško mladino. Njegovi literarni izdelki so razširjeni malo ne po vsem svetu. On je bil poseben prijatelj otrok, zato je pa tudi znal pisati tako, da se je prikupil ne samo mladini, nego tudi odrasčenim ljudem, ki njegove vsestransko poučne knjige ne dadó poprej iz rok, dokler jih ne prečitajo. V naš mili slovenski jezik je užé več njegovih knjižic preloženih, o katerih bomo pozneje izpregovorili. Danes omenjamo in prav živo priporočamo vsem šolarskim knjižnicam zgoraj omenjenih sto malih pripovedek v Tomšičevej prestavi. Užé samo imé s t o pripovedek kaže, da ima knjižica mnogo lepega v sebi. S to knjižico bode vsak